ПРЯМА ДІЯ

НЕЗАЛЕЖНА СТУДЕНТСЬКА ПРОФСПІЛКА

№ 0
2009

ЛІБЕРТАРНА ПЕДАГОГІКА

"ПРЯМА ДІЯ": ІСТОРІЯ 90-Х

ГРЕЦЬКІ СТУДЕНТИ В БОРОТЬБІ

ТРУДНОСТИ ОБЩЕНИЯ

події

Від редакції

Почати — це завжди найважче. Почати — це вже змінити щось як у собі, так і навколо себе. Переступити через бар'єр. Перейти рубікон. Ми прагнемо змін, не визнаємо кордонів і саме тому ти тримаєш в руках цю газету.

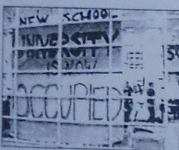
Це ще навіть не перший випуск, це номер 0. Надалі «Пряма дія» виходитиме щомісяця. Відтепер щомісяця ми публікуватимемо тут власне бачення системи освіти та шляхів її зміни. А ще, розкажемо як живуть наші колеги закордоном, поділимося останніми новинами з барикад (сподіваємося, вам теж подобається вечірній Париж, осяяний світлом палаючих машин), пофілософствуємо за рюмкою пива про культуру і контркультуру.

Ця газета не просто інформаційний бюлетень. Це запрошення до чарівного світу профспілкової боротьби за свої права. Бонуси гарантуються.

Отже ми починаємо. Спочатку було слово! І слово було «ПОЄХАЛІ»!!!

Університет в США окупований студентами

Університет під назвою New School University, що знаходиться в Нью-Йорку окупований. Окупація стала протестом проти недемократичної структури навчальної установи. Студенти вимагають введення засад самоврядування, зняття з посади ректора, його зама та казначея, введення виборів ректора і деканів студентами і робітниками університету. Молодь наполягає також на тому, щоб бюджет установи був відкритим, плата за навчання зменшена, а фінансування бібліотеки збільшено. Частина грошей з бюджету має піти на створення автономного простору для студентів.

Страйки студентів та викладачів у Франції

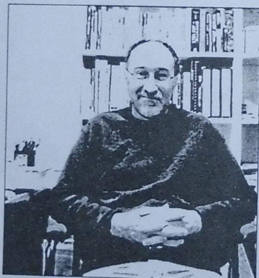
Близько 45% ВНЗ у Франції страйкують з початку лютого. Студенти та викладачі протестують проти зменшення фінансування, скорочення числа робочих місць в університетах та введення оцінок ефективності праці. Невдоволеність працівників університетів викликає і реформа системи підготовки та навчання викладачів ВНЗ, а також збільшення погодинного навантаження.

Латвія: протест на льоду

В ніч з 6 на 7 лютого студенти Факультету фізики і математики Латвійського університету (ЛУ) виклали з торфу на льоду Даугави напис: «- 40%?», таким чином вони виказали свій подив і обурення з приводу урізання бюджету на вищу освіту. Напис був розміщений в самому центрі міста — на ділянці між Залізничним та Кам'яним мостом. «Освіті потрібно виділяти додаткове фінансування, а не урізувати його», — впевнений голова Студентського самоврядування факультету фізики і математики ЛУ Кирило Соловйов.

Лібертарна педагогіка на практиці

Професор фізики з університету Оттави, анархіст Денис Ренкур (Denis Rancourt) був відсторонений від викладання після того, як він відмовився ставити студентам оцінки. Викладач одразу поставив всім А+ (вищий бал). «Оцінки отруюють процес навчання», — зазначив він. Одні студенти просто пораділи «халяві», але інші стали більше уваги приділяти навчанню. Наразі, викладач дає безкоштовні консультації студентам в кафе поблизу місця колишньої роботи.

Литва: студентський спротив владі

В Литві відбуваються студентські протести проти введення платні за вищу освіту та проти заборони масових мітингів. Справа в тім, що влада заборонила збиратись в громадських місцях більше ніж 9 особам одразу.

Під час протестів найбільше відзначилась група «Студентський спротив». Вони влаштували підписання величезної петиції жартівливо-радикального характеру. Їхні вимоги виглядали так:

«Заборонити безоплатне навчання назавжди; Ввести податки на пенсії, бороди та повітря; Підняти зарплату членів парламенту до 100 000 літів в місяць; Надалі забороняти всі мирні збори громадян; Розстрілювати бойовими патронами тих, хто бере участь в акціях протесту»

Протистояння молоді і влади триває. До наступних протестів обіцяли приєднатися профспілка викладачів та працівників ВНЗ Литви.

Ірландці за безоплатну освіту

В Дубліні пройшов масштабний марш протесту студентів, які висловили незгоду з перспективами введення в країні платної вищої освіти. У акції взяли участь близько 15 тисяч чоловік.

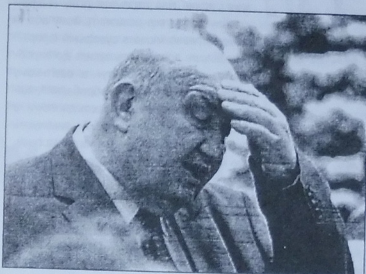
За словами представника Союзу студентів Ірландії: «Студентство не прийме введення платної вищої освіти».

Практика оплати за навчання у вищих учбових закладах була скасована в Ірландії в 1995 році. Нинішня акція протесту стала закономірним результатом заяви міністра освіти Батта О'Киффа, який не виключив повернення до минулої практики платного навчання, для забезпечення достатнього фінансування університетів.

ПРАКТИКА СПРОТИВУ

Трудности общения

Аминистрация вузов закрываает глаза на проблемы студентов. Единственный способ преодолеть этот барьер — организованое сопротивление

Тогда это еще было в диковинку, тогда такого еще не ожидали. О том, что ровенских студентов отчисляют после четвертого курса и заставляют платить в 4.5 раз больше писали все газеты, показывали в телевизоре. Тогда это касалось лишь немногих, теперь опасность нависла над большинством. Тогда удалось что-то изменить. Удастся ли теперь — зависит от нас.

А кажется, все это было еще вчера. Жаркое летнее солнце осветило три десятка молодых людей. Мальчиков и девочек. В их руках плакаты, баннера, бутылки наливки (по крайней мере у одного из них) и странного вида чемоданчик. Там не бомба, как мог бы кто-нибудь радостно подумать, сегодня Министерство образования и науки Украины, под которым, собственно и проходила акция, устоит. В чемоданчике деньги (фальшивые, конечно) — передачка ректору Ровенского государственного гуманитарного университета и Ровенского института славяноведения Киевского славистического университета Руслану Постоловському — главному инициатору повышения цен за обучение.

Конфликт с ректором возник еще весной прошлого года, когда студенты отказались перезаключать подписанные на 5 лет контракты в сторону возрастания платы за обучение в 4.5 раза. Людям за возможность доучится на пятом курсе, просто предлагалось доплатить кругленькую сумму. Вестись на кидалово, не хотелось никому.

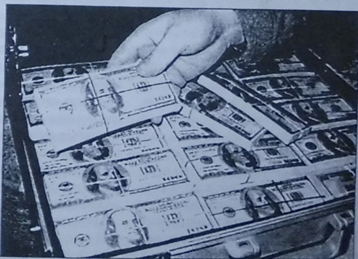
Это и стало причиной перехода студентов к организованной борьбе: собирались подписи, писались письма в различные инстанции, а активистская группа встречалась непосредственно с ректором. Но аргументы студентов не были услышаны. На нарушение ректоратом законов и контрактных обязательств как всегда нашлось куча причин. Кроме хорошо знакомых и давно полюбившихся народу жалоб на то, что у института нету денег и ему нечем платить зарплаты были и другие, более экзотические. Виноватым оказался Болонский процесс. Правовая база, мол, изменилась, «специалистов» больше нет, а значит ваши контракты более не действительны а вы более не наши студенты. Все просто. Когда-нибудь процесс тотальной деградации ВУЗов в Италии точно назовут «Ровенским».

Но, согласитесь, раз человек так сильно хочет денег, что готов нарушать любые законы, значит они ему действительно нужны. Возможно гр. Постоловский достраивает дачу, возможно прицениваетея к вибромасажеру для жены, либо собирается стать прославленным в веках меценатом, отдав вырученные таким образом деньги в фонд помощи детям, пострадавшим от укусов самок енотов-полоскунов, здесь мы можем только гадать. Но отказать в помощи не можем.

Помочь ректору и, за одно, поддержать ровенских коллег, проводящих акцию в это же время у себя под институтом, пришли представители студенческого профсоюза «Пряма дія», Всеукраинская молодежная гражданская организация «Фундація регіональних ініціатив», и еще многие неравнодушные студенты из разных вузов. Зазывая людей из министерства получить ректорскую передачку, активисты весело скандировали «Ректор — деспот», « Навчання — не товар» и «Свобода, рівність, студентська солідарність».

Довольно скоро тяжелые министерские двери отворились и под палящее летнее солнце вышло трое. Два высокопоставленных чиновника МОН и САМ ровенский деспот, который тут же попадает в плотное кольцо митингующих и прессы. На улице ему явно не та хорошо как в своем просторном кабинете, где он царь и бог. Тяжелые капли пота заливают его натруженное высококалорийной пищей лицо, а пухлые губы не перестают оправдывается. Брать деньги он почему-то отказывается (скромный?) но на протяжении всего разговора периодически на них поглядывает. Наверно все же в тайне надеется что двадцатки там настоящие и, в конце концов, чемоданчик все-таки достанется ему.

Общение со студентами и журналистами пошло ректору явно на пользу. В присутствии представителей министерства Руслан Постоловский публично пообещал, что отныне вопрос о повышении оплаты за обучение будет рассматриваться не в одностороннем порядке, а с участием учащихся и их родителей на специальных заседаниях, а финансовые аппетиты ректора сократились как минимум вдвое. А это полностью подтверждает тезис о том, что большинство проблем в мире от недостатка коммуникации между людьми. Товарищи, создавайте студенческие профсоюзы и почаще общайтесь со своими ректорами на язык, предельно для них доходчивом. На языке прямого действия!

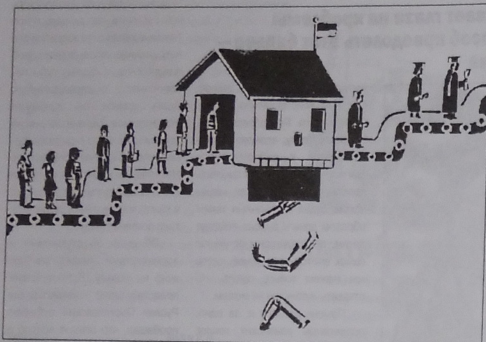

Тогда нам удалось что-то изменить. Удастся ли теперь — зависит от нас. И вас!!!

Виктор ХОЯМЯКОВ

ТЕОРІЯ

Лібертарна педагогіка

Звичний стан речей

Здоровий сумнів — необхідність для об'єктивного, претендую чого на істинність пізнання. Пропоновані правила і стереотипи, догми і вірування завжди забруднювали б собою свідомість людини, якби наш мозок не мав здатності критично мислити. Важко уявити, в якому стані зараз знаходилось би людство без цієї властивості, але певне, не в кращому за первісних людей.

І дійсно, як достеменно будеш знати, що якесь явище дійсно таке, як тобі кажуть, якщо сам не проаналізував та не дійшов подібного висновку? Вірити на слово? А чи не велика спокуса тоді виникає обманути тебе, використати таким чином в своїх цілях?

Озирнись! Що ти бачиш? Викладача, суперечка з котрим буде коштувати тобі оцінки, самодура, що вважає кожне своє слово остаточною істиною? Чи може адміністрацію ВНЗ, яка вказує тобі, що і де робити, коли приходити і йти, в що ти маєш бути одягнений, коли ти маєш відпочивати і скільки годин в семестрі ти маєш вчити і близько не потрібну тобі фігню? Чому учень має лише ходити в такі-то дні, по таким-то годинам на навчання, а там лише бездумно виконувати команди та завчати те, що скажуть? Невже студент таке вже бидло й чернь, що сам не може для себе вирішити, що йому дійсно краще?

Авжеж, це все виглядає на перший погляд нормально, бо стало для всіх нас звичкою. Але ж давай спробуємо розібратись, чи справді пропоновані «правила гри», які ґрунтуються на безправ'ї студентів, є необхідністю?

Анатомія сучасної освіти

Коректні відповіді на ці питання можуть бути отримані, якщо поглянемо в глибинні процеси суспільства. Як відомо, освіта тісно пов'язана з іншими соціальними інститутами, та процесами, які їх поєднують. Зокрема, ми можемо чітко споглядати тісний зв'язок системи освіти з інститутами праці та влади.

Як зазначав колектив «Лібертарної молоді Сарагоси», школи служать відображенням ринку праці, де працівники (учні) роблять лише те, що їм скажуть і терпляче приймають авторитарні норми і відносини. Діти, що йдуть в школу, а потім і в інститут, вбирають в себе норми і цінності, що роблять з них машин по виконанню «функцій учня». Логічним продовженням цієї ролі стає їх поведінка на робочих місцях. Вони швидко привчаються до покори...

Внутрішнє життя дитсадка, школи, чи ВНЗ мало чим відрізняється по суті своїй від фабричного. Єдина відмінність в сировині і продукції, що випускається. Сировина — це самі учні, що йдуть до школи. Поступово їх перетворюють на продукцію, готову для продажу на ринку праці. Учень засвоює свою роль товару в майбутньому виробничому процесі і розуміння того, яке місце йому займати в виробничій ієрархії. Вже в самих навчальних закладах ми можемо спостерігати, як зароджується первинний розподіл праці, що в майбутньому буде вдосконалений на індивідуальному для кожного робочому місці.

Іншими словами, в процесі освіти кожен і кожна має отримати різну кваліфікаційну марку, яка дозволить йому або їй зайняти певне місце в суспільній ієрархії. Чим більше докладають зусиль до виробництва живого «продукту» в освітньому ланцюжку, тим більше він оброблений, відполірований. Тому ті, хто мають дипломи «з більшою ступінню кваліфікації», виконують роботу, яка дозволяє їм панувати над тими, хто менш «оброблений». Таким чином, навчальний заклад створює товар (самі учні з дипломом), що в свою чергу може створювати, таких же самих запрограмованих роботів. Ось чому ми маємо справу школою, в основі якої лежить примус та нерівність (ієрархічність) — це базові поняття того суспільства в якому ми живемо.

Від освітньої ієрархії до класової

Постає закономірне питання, чому ж таке несправедливе буття оточує нас? Тут то і варто згадати владу. Проста, але від цього не менш правдива відповідь. Влада не як прояв окремих політичних сил, а влада як суспільний інститут. Саме їй вигідний дійсний стан речей. Вона, створює правила в формі законів, постанов, указів та розпоряджень, які, в тому числі, розповсюджуються і на освіту. Ось чому освіта жорстко централізована та ієрархічна.

Сучасна освіта підтримується і жорстко захищається державою не з альтруїстичних переконань. Державні чиновники не проводять цілі дні в складних роздумах, щодо того, як же зробити краще бідним діткам та як їх краще навчити. Їх голови займає (окрім того, де б вкрасти, звичайно) виконання державних функцій, які полягають в захисті діючого суспільного, капіталістичного, соціально-економічного ладу. Капіталізм, що так часто називають «стабільністю», або «підтриманням порядку» - це розруха та дика бідність мільйонів людей по Україні та всьому світу. Це жорстка градація на незначну кількість власників заводів, газет, пароплавів, та мільярдні армії злидарів, які ледве зводять кінці з кінцями.

Дійсний стан речей підтримується завдяки складній схемі примусу, який, на пер-

ший погляд, таким не є. Але ніякі війська та поліція не спинили б людей, що прагнуть вибороти своє достойне існування. Гола сила — ніщо перед силою думки. Тому кожен з нас отримує свою дозу пропаганди ще в школі, де «священні корови» приватної власності та державної виключності втовкмачуються в маленькі довірливі голівки учнів. Це ж продовжується і в вищих навчальних закладах. Наприклад, курс історії — це вивчення голих дат за якими криється те, як підписувались папірці купками чиновників вусі часи всіх народів, а не масових низових рухів, що заставляли їх включати свої права до тих папірців, а потім відстоювали їх роками. Ми «знаємо», що «добрий цар», чи по сучасному - парламент, дасть нам свободи та права і віримо до кінця, що так воно і «станеться»...

Як бачимо, система освіти не створена для того, щоб формувати людей, що здатні сумніватися, як цього бажав Сартр. Вона слугує механізмом придушення вільнодумства та протестних настроїв, створення в головах людей ряду зручних для держави і капіталу стереотипів та ілюзій. Їх ідеал — сіра бездумна біомаса, що вважає себе освіченою, в той час як просто ретранслює вбиті в мізки «істини». Ієрархія не терпить свободи низів. Тому проблема не в студентах, а в тому, що їх свобода, свобода мислити, завжди буде заважати підтримуванню сучасного стану речей з усіма її вадами.

Низи будуть безправні та розтоптані ієрархію доти, доки вони будуть розрізнені. По одинці з нами легко впоратись, але разом — ми сила.

Альтернатива є!

Як можна вирішити наведені проблеми читайте в наступному номері ПД!

Іван ШМАТКО

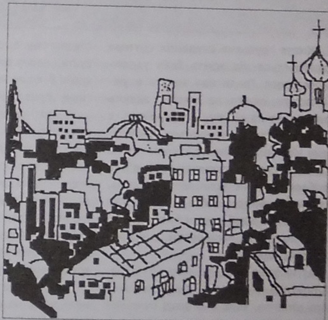
Мистецтво всередині і навколо нас

Напевне, знайдеться чимало любителів поблукати вулицями-лабіринтами міст, з нагромадженням історичної архітектури і постмодернових споруд, класичної і сучасної еклектики, масивних, майстерних (і не дуже) бронзових і мармурових скульптур.Так, люди любили прикрашати свої міста завжди. І не лише тому, що це надавало певної солідності і статусу. Хотілося втілити і увіковічнити ідею, донести її до всіх навкруги, хотілося виразити себе, хотілося вразити. Ідеї завжди виникали у тверезих і потьмарених мізках людства і вимагали надати їм форми та змісту. Тому, мабуть, й існує мистецтво, як прояв людського потенціалу і свободи.

Кожен хоче творити. До того ж так, щоб його творчість побачили, так, щоб нею насолоджувались або критикували, щоб до неї торкались, пробували і нюхалию. Так, щоб у ній приймали безпосередню участь. Таким чином, маємо появу на світ, становлення і розвиток сучасного street-art і мистецтва performence.

Сьогодні мистецтво невід'ємне від глядача. Іноді глядачі його продукують самі, навіть того не розуміючи. Для споглядання творчості не обов»язково іти в музей чи на виставку, можна просто пройтись вулицями міста, понишпорити закинутими будівлями, зайти в кафе-галерею, випити горнятко кави чи кухоль пива.

Я вже не кажу про численні графіті: вздовж набережної, біля доріг, в схованих двориках і старих будинках. Кожен, хто хоч трішки володіє малюнком і балоном, має можливість відірватись. Майстерність виконання? Залишмо це на академіків. Ми маємо, що сказати. У нас є свобода і прагнення висловитися так, щоб нас сприйняло максимум людей. Ні, я не стверджую, що графітчики не є майстрами. Це не так просто — розводити живопис на стіні будівельною фарбою. Тому беруться за це ті, хто знають, на що вони йдуть. Але для цього не обов»язково закінчувати художній ВНЗ... Графітчик живе в кожному з нас: «Я не могу смотреть на этот серый город... Представь, если взять много баллонов с краской позитивных цветов (зеленый, желтый, оранжевый...), привлечь друзей, знакомых и на каждой машине, хотя бы в районе, нарисовать смайлик!» — сумовито каже Андрій з Санкт-Петербургу, дивлячись з балкону на місто.

Хтось відривається в скульптурі. Блукаючи дворами в районі Золотих Воріт, Ярвалу і вулиці Рейтерської можна знайти Їжачка (голки з шурупів) і Балерину (волосся з ниток). А на Гончара завмер, посміхаючись, Бурато і Ворони з дупел виглядають. Такі скульптурки, розміром з метр, вирізані з висохлих дерев, практично ідеально підходять під тематику не лише сучасного street-art, але і мистецтва вцілому. Свіжа ідея, оригінальне, але майстерне виконання гармонійно влилося в старовинну атмосферу вулиць того району. Мистецтво просте, без наворотів, і легкодоступне. Ти можеш його подивитись без будь-яких матеріальних затрат, не загружаючись ідеєю, яку хотів передати автор. Це ж казкові герої, вони несуть позитив і легку посмішку естетичного задоволення.

«Посмотри на газон! Там, возле дерева! Видишь? Парень и девушка лежат. Вроде какой-то конспект учат, но им по-моему не до конспекта...» Так мені показували бронзову скульптуру хлопця і дівчини, лежачих в траві біля університету економіки та права «КРОК». Я би теж з ними там полежала...

Ось так живе творчість серед нас і всередині нас. Вона є не лише в тому, що експоновано в музеях і на виставках, не лише на вулицях і стінах. Мистецтво може бути в наших словах і думках, в тому, як ми рухаємось, їмо, спимо, кохаємось. Ми його можемо творити таким, як самі того хочемо. Творити і вносити в повсякденне життя. Сидячи на нудній лекції і вишкрябуючи парочку, що цілується, на столі, або малюючи комікса для газети «Пряма Дія». Організовуючи акції, флеш-моби, концерти, малюючи банери, тусуючись з друзями... Поле діяльності безмежне: в університеті, на роботі і в дома. І ніхто не має права нас обмежувати, або вказувати, як і що робити. Мистецтво живе в нас і власне воно нам підкаже, в якому напрямку рухатись.

Тоня МЕЛЬНИК

СВІТОВИЙ ДОСВІД

Винний присмак грецької свободи

Життя грецьких студентів суттєво відрізняється від життя їхніх українських колег. Греки теж ходять в університети, сидять на лекціях, здають заліки. Але на відміну від українців, в університетах вони вчаться необмежену кількість років, за «хвости» їх не відраховують, а харчуються і п'ють розбавлене вино вони тричі на день, цілком безкоштовно. Але ці привілеї не впали на них з неба, вони були завойовані у постійній, напруженій, а часом і кривавій боротьбі.

Активізація студентського руху в Греції припала на початок 70-х років минулого століття, коли при владі була військова напівтоталітарна хунта, відома як «режим чорних полковників». В авангарді боротьби за визволення грецького народу опинилися якраз студенти місцевих університетів. Перша їхня акція відбулася в лютому 1973 року — кілька сотень студентів забарикадувалися в приміщенні юридичного факультету Афінського університету, проте цей бунт був швидко придушений поліцією. Через кілька місяців подібну акцію провели вже студенти Політехнічного університету, переважна більшість з яких дотримувалася лівих поглядів, зокрема анархістських. В забарикадованому приміщенні вони змонтували радіостанцію, через яку транслювали свої заяви та заклики, що призвело до багатотисячних мітингів на їхню підтримку. Але 17 листопада влада ввела на територію університету танки, повстання було придушене, а точна кількість його жертв невідома і до сьогодні. Проте ці сміливі кроки студентства змогли підірвати могутність хунти і через рік після описаних подій в країні було знову встановлене демократичне управління.

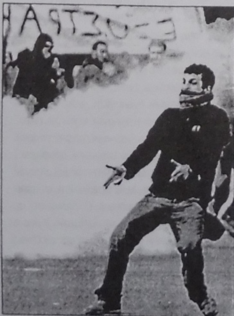
У житті самих студентів також сталися суттєві зміни на краще. Поліції категорично заборонили заходити на територію університетів без згоди самих студентів, вища освіта в країна стала винятково безкоштовною, перездавати заліки та екзамени, як і вчитися в університеті дозволили необмежену кількість років, студентів наділили численними пільгами, зокрема безкоштовним харчуванням.

Проте влада не припиняла перманентного тиску на студентське середовище, тому боротьба тривала далі. 1985 року під час чергової студентської демонстрації був застрелений 15-літній підліток, що спровокувало кількамісячні вуличні акції протесту. Через 10 років група кілька тисяч студентів, як і в 1973 році, зайняла будівлю Політеху. Тоді поліції в обхід закону дозволили провести штурм університету і близько півтисячі студентів були заарештовані. Але всі ці акції давали реальний ефект: встановлені в середині 70-х права студентів якщо і переглядалися, то лише в бік розширення. Активні та об'єднані у профспілки грецькі студенти, стійке ядро яких становили анархісти, почали усвідомлювати необхідність боротьби не лише за власні свободи, а й за права трудового народу в цілому, чим завоювали собі величезну підтримку у суспільстві.

Але в кінці минулого року влада зважилася на безпрецедентний крок — кардинальну «реформу» освітньої системи, що передбачала часткову ліквідацію безкоштовної освіти, введення обмеженого терміну навчання в університеті, дозвіл поліції без попередження вриватися на територію вузів, тобто відміну всіх завоювань 70-х. Це спровокувало масові демонстрації студентів, пліч-о-пліч з якими вийшли і об'єднані у незалежні профспілки викладачі. В ході однієї із сутичок, 6 грудня минулого року, поліцією був застрелений 15-річний Александрос Григоропулос, який в акціях протесту особистої участі якраз не приймав. Хвиля обурення прокотилася країною. Кілька тижнів в усіх містах Греції тривали багатотисячні вуличні демонстрації та сутички з поліцією, в яких разом зі студентами брали участь і педагоги, і офісні працівники, і робітники, і фермери. Згідно з тогочасними опитуваннями громадської думки, принаймі третина мешканців Греції активно підтримували дії бунтарів. Студенти захоплювали радіостанції та телеканали, з яких інформували весь світ про ті безчинства, які творить в Греції влада взагалі та поліція зокрема. Ці акції дали відчутний ефект — про освітню «реформу» в країні чиновники тепер бояться і говорити.

Досвід грецьких студентів, нехай і не в такій радикальній формі, цілком може бути перенесений і на українські терени. Зробити перший крок в реальній боротьбі за свої права нескладно — потрібно просто вступити в незалежну профспілку. А з часом буде і революційна романтика, і безкоштовне вино, і самоусвідомлення себе як справді вільної та незалежної людини.

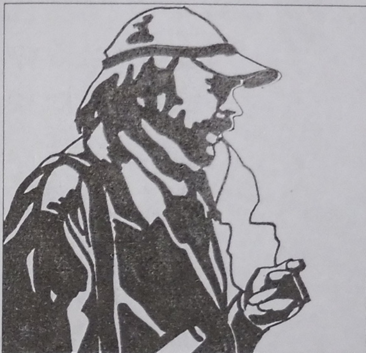
Мілан ЛЄЛІЧ

ІНТЕРВ'Ю

Володимир Задирака: «Освіта потребує не реформи, а революції»

Історія нашої профспілки ще не налічує і півроку. Однак це не означає, що у нас не було попередників. Насправді, ми вважаємо себе послідовниками студентського руху, який виник в Україні іще у середині 90-х років. Саме в ті часи була заснована студентська профспілка «Пряма дія». Вона проіснувала недовго, але це не найголовніше. Її засновники були першопрохідцями у студентській боротьбі. Сучасну «Пряму дію» робить уже зовсім інше покоління студентів, запозичивши у «батьків» лише назву і революційні традиції. Сьогодні ми пропонуємо інтерв'ю одного з найяскравіших учасників першого покоління «Прямої дії» і гуру київського анархізму ***Володимира Задираки****:*

П.Д. З чого усе починалось? Що уявляла собою «Пряма Дія» зразка середини 90-х?

В.З. Це було, насамперед, об»єднання лібертарних, та у меншій мірі, марксистськи налаштованих студентів. Тоді ми активно цікавились досвідом західних анархістів та нових лівих. Звідти ми запозичили ідею створення студентських профспілок. Власне, серед нас майже всі були студентами. В той час «Пряма дія» намагалась поєднувати епатажні заяви із боротьбою за цілком конкретні речі. Наприклад пільги для студентів на проїзд у метро, що до другої половини 90-х були відсутні. Через багато років ми можемо дозволити собі сказати «ми хоча б спробували».

Чому саме профспілка? Існують же багато інших форм самоорганізації.

На той час ми вважали, що це єдина форма яка забезпечить нам можливість легальної боротьби. Крім того профспілка, за визначенням, не бере участі у парламентській політиці. Так було менше шансів спокуситися перспективою «влаштуватися» на місце під сонцем. Краще капітулювати самому, ніж довести свою справу до такого стану, що за неї вже буде соромно.

Які проблеми найбільше хвилювали студентів у 90-і? Що було на слуху?

Найбільше студентам не хотілось задарма працювати на відробітках після отримання диплому. Нас турбували соціальна несправедливість і деградація освіти. Ми протестували проти цього. Крім того, більшість членів ПД були гуманітаріями, і ми серйозно переймались проблемами світогляду. Ми часто дискутували про Франкфуртську школу, постструктуралізм, Броделя із його учнями, Бурдьє. Ми намагалися осмислити механізми пригноблення.

А щодо практичної діяльності, як ви втілювали свій протест?

В той час молодь не ходила на демонстрації. Тільки дідусі і бабусі. Над ними знущалися журналісти. Видавати, нас за «вічно вчорашніх» було складно. Якщо ви могли зібрати тридцять молодих людей біля Міносвіти... до вас виходив чиновник і починав нервово виправдовуватися. Біля кабміну ми були, певно найагресивнішою, крім екологів, демонстрацією. Нас було 50 чоловік. Коли нас намагалися налякати «Беркутами», ми стали у сцепку і крок за кроком посунули на їхню позицію. Ми були ідіотами! Мєнти б нас порвали, але у той час у Кабміні була британська делегація.... Нам просто пощастило.

Також ми займалися розклейкою наших божевільних листівок та іншими акціями, що йшли у діапазоні від дрібного хуліганства, до «закликів до повалення конституційного ладу». Часи тоді були дуже сумні. Тож профспілка забеспечувала нам юридичне прикриття. Якщо б нас почали «пресувати» і погрожувати «посадкою», то ми могли б сподіватись лише на солідарність іноземних профспілок.

Безпосередні репресії в університетах були?

Людей викликали на «співбесіди». Але ініціатива належала, навіть не професурі. Це була операція держбезпеки. Сракоголові капітани та майори казали, що ми потенційні терористи. Втім, більшість із нас знала, що успішна герілья має спиратися на підтримку численного прошарку потенційних прихильників. СБУшники цього, здається, не розуміли.

Чи вдавалось вам чогось добитись?

Наприклад, ми добились того, щоб Міносвіти не вводило обов'язкові відпрацювання. Пільговий квиток на метро був введений через кілька місяців після того, як ми зібрали демонстрацію у 60-80 персонажів і закликали явочним порядком не платити за проїзд у всіх інших видах транспорту. Щось спрацьовувало. Але насамперед це було моральне задоволення, що ми не бидло, за яке «вони» нас мають.

На твою думку, які перспективи у нового покоління «Прямої Дії» та у студентського руху загалом?

Перспективи є. Суспільство змінюється, а Україна не має бойових студентських спілок, як, наприклад, у Італії, Греції, Франції та інших країнах Європи. А проблем у нас не менше, а більше ніж у них. Будете боротись, будете жити.

З часів першого покоління «Прямої Дії» пройшло більше 10 років. Які пріоритети спротиву ти бачиш зараз?

Та вони не сильно відрізняються. Насправді, в часи моєї матеріально вбогої юності, нас краще навчали. Нинішні дипломи не багато важать. Ніхто не переймається тим щоб розвинути творчі здібності. І це починається ще зі школи. Система середньої і вищої та середньої освіти потребує не реформи, а революції. Втім, без зміни суспільних відносин будь-які зміни на рівні освіти... не можливі.

спілкувався
Андрій МОВЧАН

Як стверджує сам автор, Пітерська поетеса Саша Шло (в миру Олександра Шелковенко), її ніколи не опублікують. Ніколи не побачити її на поличках магазинів книжок з власним ім'ям. Адже в творах Саші нічого немає про наркоманів і самогубства. Лише про секс. А цього, щоб потрапити в канон сучукрліту, реально замало. Проте, цього цілком достатньо щоб ламати шаблони як минулих так і сучасних літературних традицій і голосно закликати прагнути до найвищих ідеалів, до найвищої свободи. Націонал-сексуалістам усіх часів та народів присвячується.

Сексуалістка я національна

Сексуалістка я національна
І не дивітьсь на мене так!
Революційно-сексуальна
Нечутно постає доба.

І вам не соромно писати
Про шаровари та млинки?
Ті шаровари вже зривають
Національні вояки!

Міцна, як криця, наша сила –
Вона стоїть у повний зріст!
Тому я вірю: з вас ще стане
Націонал-сексуаліст.

Всі до бою!

Ходить місяць попід тином,
Засина ставок.
Гей, кохайся з чорнобривим,
Як навчав Пророк!

Я пішла зайнятись сексом,
Та й за рідний край.
Прощувайте, мої сестри!
Матір, прощувай!

Ой, не лайте мене різко –
Не покаюсь я.
Націонал-сексуалістка
Їде навмання

Лист до молодого товариша

Поспішай на кунілінгус,
Хлопче молодий!
Націонал-сексуалісте
Сильний та пруткий.

Ген, товаришки сумують –
Ти ж бо їх розваж!
Хай язик твій не нудьгує,
Голубе ти наш.

Забувай про свою втому,
Ти ж – робочий люд.
Кличуть всі тебе до дому,
Всі тобі дають.

Незалежна студентська профспілка "Пряма дія"

priamadija@gmail.com

КНУ ім.Шевченка	НТУУ "КПІ"	НАУКМА	КНУБА	КНЕУ
8 (063) 434-81-49 8 (093) 459-55-43	8 (093) 710-24-13 8 (093) 798-97-67	8 (068) 709-94-38	8 (095) 681-05-34 8 (063) 759-96-26	8 (050) 396-96-76

Надруковано:
Перша підпільна друкарня